

NAŠA PETRŽALKA

Noviny mestskej časti Bratislava-Petržalka

PETRŽALKA

Číslo 3 | Ročník 2 | Máj 2020

Opatrenia poľavujú. Ako sme žili?

Str. 6-7

Pomoc pre týrané
ženy a matky

Str. 8-9

Petržalka očami
architekta
a aktivistu

Str. 15

Bobry a sídlisko.
Konflikt?

FOTO: Ivana Vrablová

Ako zmenila korona chod Petržalky

Hádam to nezakríkeme, no zdá sa, že (prvá) vlna koronakrízy pomaly ustáva, opatrenia sa uvoľňujú a my sa môžeme opatrne obzrieť, čím sme si to vlastne prešli. Isté je, že sme zažili niečo nezvyčajné a museli sme prispôbovať svoju každodennosť úplne novým okolnostiam. Koniec-koncov, aj miestny úrad fungoval v obmedzenom režime, čo si vyžadovalo od vás nemalú dávku pochopenia a trpezlivosti. Ako sa však v tomto období v Petržalke učilo, čo prežívali zamestnanci a klienti tunajších zariadení sociálnych služieb, aké povinnosti mali hasiči a čo mohli robiť tí, ktorí chceli v krízovom stave vstúpiť do stavu manželského?

Obdobie koronakrízy nám mnohé vzalo, ale azda môžeme povedať, že nás aj obohatilo. Obe tieto kategórie sa dajú prepojiť s karanténym pobytom v domácnostiach. Ich chod nabral v ostatných týždňoch celkom iné obrátky aj vďaka novému režimu, v ktorom fungovali deti. Koronakríza prerušila vyučovanie na školách, no výučba neustala, akurát sa presunula do domácností a prebiehala online, na diaľku.

V Petržalke je jedenásť základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti. Ich prevádzka bola prerušená od 10. marca s tým, že pôvodne sa s takýmto opatrením rátalo na päť pracovných dní. Napokon bolo všetko inak a deti sa môžu vracieť do škôl až teraz, od 1. júna (pres-

nejšie žiaci nultého až piateho ročníka ZŠ). Medzitým ubehlo veľa času, ktorý si vyžadoval špeciálnu organizáciu – aby mohli deti ostať doma, učiť sa, a rodičia popritom dokázali pracovať. Starí rodičia tentoraz nemohli pomôcť. Opäť teda môžeme konštatovať, že to chcelo porozumenie a trpezlivosť. Lenže veľké nároky kládla táto situácia aj na samotných riaditeľov a učiteľov, ktorí sa snažili udržiavať kontakty so žiakmi na diaľku a podnecovať ich výkonnosť, aby nestratili svoje vzdelávacie návyky.

Spočiatku bolo prioritou opakovanie učiva a utvrdzovanie vedomostí prostredníctvom spracúvania úloh a cvičení. Ešte sa nevedelo, že návrat do školy nebude záležitosťou týždňa, ale oveľa dlhšieho obdobia. Vedúca oddelenia školstva Miestneho úradu Bratislava-Petr-

žalka Andrea Garanová pripomína, že viacerí učitelia tunajších škôl nemajú trvalý pobyt v mestskej časti, odišli teda domov a všetko sa

aj z tohto pohľadu riešilo na diaľku, pričom ne jeden pedagóg investoval do zabezpečenia online výučby aj vlastné prostriedky. Čo sa týka oddelenia školstva, hneď od začiatku komunikovalo základné usmer-

nenia s riaditeľmi škôl, o všetkých problémoch a otázkach, ktoré sa priebežne vynárali, spoločne diskutovali vo whatsappovej skupine a dôležité informácie zverejňovali dostupnými kanálmi, aby nič neušlo ani rodičom. Spustilo sa zadávanie

online úloh (v prípade detí bez potrebného technického vybavenia sa hľadali iné cesty spolupráce) a na

základe tejto prvej fázy si riaditelia a učitelia urobili predstavu, ako žiaci na takýto spôsob reagujú, ktorí z nich majú dostatočné technické zabezpečenie, od koho majú nepravidelnú spätnú väzbu, kto má problémy, ako im pomáhajú rodičia. Jednoducho,

vyhodnotili si, s akou vzorkou žiakov pracujú, a na základe toho mohli nastavovať aj fázu online výučby novej látky v rámci štandardných predmetov. „Zároveň sa ukázalo, že čo sa škôl týka, takejto forme vzdelávania sa dokázalo prispô-

„Veľké nároky kládla táto situácia aj na samotných riaditeľov a učiteľov, ktorí sa snažili udržiavať kontakty so žiakmi na diaľku a podnecovať ich výkonnosť, aby nestratili svoje vzdelávacie návyky.“

FOTO: Stredisko sociálnych služieb Petržalka

sobit' približne 75 percent pedagogického zboru Petržalky," ozrejmjuje Andrea Garanová. Odráža to flexibilitu tunajších pedagogických zamestnancov, hoci nezanedbateľná časť pracovníkov spadá pod vyššie vekové skupiny.

V tomto období sa učители vybrali do školy len výnimočne, výučbu viedli takmer vždy zo svojich domácností. Z interného prieskumu miestneho úradu vyplýva, že väčšina petržalských škôl bola schopná poskytnúť svojim učiteľom aj služobné notebooky, hoci zvyčajne len pre menšiu časť pedagógov. Do online výučby sa pritom zapojila valná väčšina učiteľov, ktorí si zároveň často sledovali odzvu žiakov a robili si prehľad, kto spolupracuje a kto nie. Čo sa týka výstupov z domáceho vzdelávania, vedúca oddelenia školstva na miestnom úrade konštatuje, že na prvom stupni boli systematickejšie, kým na druhom stupni to miestami trochu krivalo – jednak preto, že skladba predmetov a pedagógov je tam pestrejšia, a zároveň preto, že rodičia týchto žiakov prenášajú na svoje deti zodpovednosť, ktorú oni nie sú ochotné alebo schopné prevziať. Samostatnosť je u niektorých ešte značne obmedzená.

Samozrejme, rodičia vnímali

tento spôsob vzdelávania rozlične. Z ich ohlasov je zrejme, že niektorým sa spočiatku darilo prispôsobiť tomuto modelu, no s postupom času bola motivácia čoraz slabšia a deti sa už nevedeli sústrediť na online hodiny, iní konštatujú, že aj vďaka výbornému vedeniu učiteľov išlo všetko dobre, ďalší sa sťažujú, že ich dieťa prichádza zaspávať na online vyučovanie. Najčastejšie sa však rodičia zhodujú v tom, že ich deťom už chýbajú sociálne väzby, priamy kontakt so spolužiakmi a atmosféra školy. Petržalčanka Marta je matkou štvrtáčky a v období koronakrízy mala spolu s manželom home office. Bolo to náročné vzhľadom na to, že majú v domácnosti iba jeden notebook. Na dokončovanie vlastnej práce ostávali Marte prevažne večerné hodiny, keď išli deti spať. Spôsob výučby však hodnotí pozitívne a myslí si, že týmto spôsobom neprišla jej dcéra o nič podstatné a že učители sa dokázali rýchlo preorientovať na online komunikáciu. Pre rodičov to síce bolo náročné, ale podľa nej je lepšie, že deti boli takto udržiavané v nejakom pracovnom procese a plnili si úlohy.

Miroslava má doma tretiačka, ktorému sa v rámci domáceho vzdelávania venovala viac ona než jej manžel. Tvrdí, že jej syn si má-

lokedy začal robiť úlohy z vlastnej iniciatívy, ale na online hodiny sa podľa nej tešil, pretože mu chýbali spolužiaci. Aj Miroslava hovorí o vlastnej únave, hoci v poslednom období ten pôvodný nápor trochu poľavil, a zároveň sa pochvalne vyjadruje na adresu učiteľov, ako dobre zvládli online vyučovanie. „Myslím si však, že pobyt v škole to deťom nabrádiť nemôže. Tam sa majú možnosť viac porozprávať, učiť sa aj od seba navzájom. Učia sa zvládať rôzne situácie v kolektíve, ktorým v domácom prostredí nemusia čeliť,“ hovorí Miroslava. „Určite sa teraz deti zlepšili v používaní užitočných aplikácií, ktoré predtým nepoužívali, viac sú nútené hľadať na internete relevantné informácie, ale takisto majú možnosť venovať viac času nezmyselnému pozeraniu televízie a videí. V tomto období som si plne uvedomila, koľko učiva dokážu učители s deťmi prebrať počas bežného vyučovania.“

Uplynulé mesiace boli skúškou trpezlivosti a prispôsobivosti pre všetkých zúčastnených. A hádam to bolo aj obdobie, ktoré posilnilo dôveru a rešpekt voči učiteľom. Od 1. júna sa s prevádzkou škôl situácia zase zmení a bude zaujímavé sledovať, čo všetko prinesie.

Obozretnosť a osobný prístup

Školy sa museli novej situácii prispôsobiť vo veľkom, no obdobie koronakrízy bolo značnou skúškou aj pre Stredisko sociálnych služieb Petržalka, ktoré je rozpočtovou organizáciou mestskej časti a prevádzkuje niekoľko sociálnych zariadení. Problém je, že veľkú časť ich klientov tvorí najohrozenejšia skupina ľudí, to znamená seniori so zdravotnými ťažkosťami. O tom, že mestská časť zriadila špeciálnu linku pre osamelých seniorov a zdravotne znevýhodnených obyvateľov, cez ktorú si mohli dohodnúť donášku nákupu, a rovnako aj o dovozech obedov či rozdávaní ochranných rúšok, sme vás už informovali. Pozrime sa teraz na to, ako to fungovalo priamo v zariadeniach sociálnych služieb.

Stredisko prevádzkuje zariadenia opatrovateľskej služby na Vavilovovej a Mlynarovičovej ulici, okrem toho poskytuje aj opatrovateľské služby v domácnosti a zároveň zastrešuje domov pre rodičov a deti – útulok pre matky s deťmi

FOTO: Ivana Vrabľová

a zariadenie núdzového bývania. Po nástupe koronakrízy sa situácia v uvedených zariadeniach vyvíjala postupne. Ako hovorí riaditeľka Strediska Soňa Chanečková, spočiatku atmosféru charakterizoval najmä strach z neznámeho a neistota. Úlohou zamestnancov bolo zamedziť panike, takže sa veľa komunikovalo a sledovali sa všetky užitočné informácie. „Vytvorit’ pokojnú pracovnú atmosféru, ktorá by sa

KORONAVÍRUS *prenášala na našich klientov, bolo pre nás veľmi dôležité, nakoľko už od 6. marca 2020 bolo nariadenie zákaz návštev, ktoré vydal Regionálny úrad verejného zdravotníctva v súvislosti so zvýšeným výskytom prenosných respiračných ochorení a v záujme ochrany zdravia klientov a personálu. To bolo pre našich*

klientov pobytových služieb a ich rodinných príslušníkov veľmi ťažké,“ uviedla Soňa Chanečková s tým, že za daných okolností bolo nutné posilniť individuálny prístup ku klientom.

„Tieto začiatky koronakrízy boli najintenzívnejšie, a preto najťažšie. Zvládali sme ich však podľa mňa veľmi dobre, aj vďaka zriadeniu krízového tímu, zloženeho z vedúcich jednotlivých úsekov Strediska, ktorý zasadal na dennej báze.“ Hneď v prvej fáze bolo treba pri-

jať viacero opatrení, medzi ktoré patrilo napríklad zabezpečenie ochranných pracovných pomôcok a dezinfekcie pre 90 zamestnancov Strediska a klientov v zariadeniach opatrovateľskej služby a v domove pre rodičov a deti, ďalej vytvorenie izolačných a karanténnych miestností, zabezpečenie opatrení pri prijímaní zamestnancov a klientov do pobytových zariadení či na bezpečné poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti...

Príkazom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR) sa Stredisko stalo od 22. apríla subjektom hospodárskej mobilizácie, takže v čase núdzového stavu sa od neho vyžadovalo uložiť zamestnancom pracovnú povinnosť v rámci ošetrovateľskej starostlivosti v pobytových zariadeniach sociálnej služby. Prijal sa krízový plán pri riadení činností zameraných na predchádzanie vzniku a šírenia COVID-19, s ktorým pracoval interný krízový tím.

Všetky opatrenia sa premietli do vnútornej každodennosti jednot-

livých zariadení sociálnych služieb a medzi ich klientov, hoci tí vedeli len zlomok z toho, čo presne sa v organizačnom pozadí deje a koľko rozhodnutí treba prediskutovať a prijímať. Podstatné však je,

„Vytvorit’ pokojnú pracovnú atmosféru, ktorá by sa prenášala na našich klientov, bolo pre nás veľmi dôležité.“

že vo všeobecnosti sa medzi klientmi darilo odbúrať počiatočnú nervozitu a udržiavať relatívne pokojnú atmosféru.

Riaditeľka Strediska pripomína, že k tomu prispela nepretržitá komunikácia pracovníkov s klientmi a neskôr aj negatívne výsledky testovania na ochorenie COVID-19. Samozrejme, vo výraznej miere sa obmedzili sociálne väzby, a to aj v rámci samotných zariadení, kde sa aktivity robia v súčasnosti prevažne individuálne (tvorivé práce, ako je maľovanie, vystrihovanie, modelovanie, čítanie kníh, časopisov, lúštenie krížoviek, prechádzky v areáli zariadenia, rozhovory, kartové hry, sledovanie omší v médiách...). Samotní pracovníci boli podľa Chanečkovej v dobrej psychickej kondícii, bez pocitov ohrozenia, a mali aj dostatok času na oddych, aby zvládali nároky, ktoré sa na nich kládli. Čo

sa týka bežných činností v zariadeniach, všetko bolo na nich, no mimo toho ponúkli svoju pomoc aj rôzni dobrovoľníci. Klienti sa tak zapojili napríklad do projektu Hodina pre seniora, ktorý spočíval v tom, že im dobrovoľníci vždy v pondelok a vo štvrtok medzi 15.00 a 16.00 telefonovali a trávili s nimi čas spoločnými rozhovormi. Chanečková spomína aj prípady, keď do strediska priniesli ľudia z vďaky nejaké dobroty alebo ochranné rúška či rukavice. A našli sa aj zamestnanci, ktorí si k svojej bežnej práci pridali ešte ďalšiu, aby pomohli, ako je Kristína Mikuličová, ktorá ušila viac ako 550 rúšok.

Na ktoré zo zariadení Strediska mali pri spätnom pohľade koronakrízové opatrenia a úpravy najväčší dopad? „Určite na pobytové zariadenia, v ktorých sa starostlivosť poskytuje 24 hodín nepretržite, a v ktorých bolo prijaté obmedzenie pohybu klientov mimo areálu zariadenia, obmedzenie zbromažďovania sa klientov a zákaz návštev. Klienti stratili osobný kontakt s rodinou, ale nahrádzame im ho od prvej chvíle kontaktom cez telefón a aj cez Skype,“ ozrejmila Soňa Chanečková, ktorá zároveň ďakuje zamestnancom

FOTO: Ivana Vrabľová

Strediska i dobrovoľníkom za ich prístup.

Hasiči s dezinfekciou

Ak ste v uplynulých týždňoch zaregistrovali v Petržalke pracovníkov s nástrojmi na dezinfikovanie, išlo o členov miestneho dobrovoľného požiarného zboru, ktorých v skafandroch dopĺňali členovia dobrovoľnej záchranej brigády civilnej ochrany (viď foto). Pre hasičov bolo obdobie koronakrízy takisto špeciálne, hoci sa s extrémnymi situáciami stretávajú častejšie ako väčšina z nás. Štandardne sú to najmä požiari, ale zasahujú aj pri mimoriadnych udalostiach spôsobených počasím, ako sú veterné smršte, prietrze mračen, povodne, ale takisto ich volajú napríklad k úniku ropných produktov, zachraňujú zvieratá, pomáhajú s transportom nadrozmerných pacientov a podobne.

S príchodom koronakrízy museli aj hasiči prijať viaceré opatrenia. V zbrojnici sa mohli pohybovať len hasiči zaradení do

zásahovej jednotky, pravidelne sa dezinfikovali tamojšie priestory i technika, nosili sa rúška... Osobné ochranné pracovné prostriedky spolu s dezinfekčnými pomôckami zabezpečil pre požiarny zbor krízový štáb mestskej časti a na základe jeho požiadaviek sa spustilo dezinfikovanie verejných priestranstiev (námestí, lavičiek, detských ihrísk, denných stacionárov atď.). „S nástupom koronakrízy je fungovanie zboru o niečo náročnejšie ako počas bežného obdobia. Väčšina našich dobrovoľných členov pracuje v prvej línii – nemocnice, záchranná zdravotná služba a podobne – a aj napriek mnohým povinnostiam vo svojej práci nadalej vo voľnom čase vykonávajú dezinfekciu verejných priestranstiev a chodia aj na zášahy,“ vysvetľuje členka petržalského požiarného zboru Kristína Véghová. „Zároveň je potrebná lepšia koordinácia členov zboru, aby sa zabezpečili požiadavky krízového štábu obce. A je to náročné aj z pohľadu nákladov na chod zboru vzhľadom na nákup OOPP, dezinfekcie, potrebného vybavenia...“

Napokon sme sa Kristíny Véghovej opýtali, aké špecifiká má pre hasičov a ich prácu Petržalka. „Nakoľko pôsobíme v mestskej časti s najväčším počtom obyvateľov, sú na nás kladené zvýšené nároky na odbornú a fyzickú pripravenosť. A čo sa týka

komplikácií, v Petržalke je zboršený prejazd hasičskej techniky pre veľké množstvo parkujúcich vozidiel. Dúfame, že sa táto situácia zlepší s postupom parkovacej politiky.“

Láska v čase korony

Iný, netradičný rozmer získali počas mimoriadnych opatrení civilné sobášne obrady v Petržalke. Nevesty a ženisi sa ocitli pred sobášiacimi poslancami v rúškach a s obmedzeným počtom svadobčanov bez možnosti zorganizovať hostinu.

Predstava svadby bez prvého mladomanželského bozku, podávania rúk a objatí po obrade neznie práve idylicky. Situácia zviazala mestskej časti ruky a pristúpilo sa aj k zrušeniu niektorých sobášov. Pracovníčky referátu matriky miestneho úradu však robili všetko pre to, aby snúbencom v neľahkom období vyšli v ústrety. Nakoniec sa im za marec a apríl podarilo zosobášiť 32 párov, samozrejme, za dodržiavania prísnych hygienických opatrení. Tie zahŕňali povinné nosenie rúška, prítomnosť minimálneho počtu osôb a sobáše-

nie výlučne v exteriéri, konkrétne v Sade Janka Kráľa.

Od mája, keď došlo k uvoľňovaniu opatrení, sa obrady môžu konať už aj v interiéri a povolené sú i hostiny v reštauračných či hotelových zariadeniach do sto ľudí. V Petržalke je teda možné sobášiť aj v obradnej sieni v CC Centre alebo v novej sobášnej sieni, ktorú mestská časť zriadila v decembri minulého roka v priestoroch úradu. „Naším cieľom bolo umožniť snúbencom mať svadbu v krajších a reprezentatívnejších priestoroch s vyhovujúcim počtom miest pre hosti,“ povedala vedúca referátu matriky a ohlasovne miestneho úradu Ilona Kraic. Počet prítomných na obradoch už nie je presne limitovaný, avšak stále treba dodržiavať hygienické opatrenia. „Momentálne zvažujeme vyšší dopyt po termínoch sobášov. Snažíme sa snúbencom vyhovieť a na termíne sa väčšinou dohodneme tak, aby boli obe strany spokojné. Platí, že sobáše počas sviatku a v nedeľu nerýkujeme,“ dodala Ilona Kraic, ktorá prezradila, že v máji zosobášili matrikárky s poslancami 22 párov a na jún majú naplánovaných už 17 sobášov.

dan, mh

Kde sa končia úteky trpiacich žien?

FOTO: Pixabay

V máji sa oslavoval Deň matiek a verme, že nielen médiá boli plné idylických scén s objatiami a vyznaniami. Isté však je, že niektorým ženám sa partnerský a rodinný život nevydaril vôbec podľa ich pôvodných predstáv. Narazili na neprekonateľné prekážky, dostali sa až do stavu núdze a potrebujú pomoc. V Petržalke im ju môže poskytnúť nielen Stredisko sociálnych služieb, ale napríklad aj krízové centrum Brána do života.

Žiaľ, neraz sa tieto životné príbehy spájajú s domácim násilím, o čom svedčia aj osudy klientiek spomenutých zariadení. „Našou cieľovou skupinou sú ženy, ktoré zažívajú násilie v partnerských vzťahoch,“ hovorí Daniela Gáliková, riaditeľka krízového centra, ktoré prevádzkuje OZ Brána do života. „Oveľa častejšie sa na nás obracajú matky, ktoré majú malé deti, nakoľko v prípade odchodu z násilného vzťahu sa ocitnú aj vo vážnych finančných problémoch – neplatenie výživného, resp. plnej výšky výživného na deti, obmedzené možnosti zabezpečiť si vlastný príjem, časté OČR... Bezdetné ženy, prípadne ženy s dospelými deťmi majú oveľa širšie možnosti, ako získať

náhradné ubytovanie – napr. prenájom, komerčné ubytovanie a pod.“

Toto centrum poskytuje ženám/matkám bezplatné ubytovanie, sociálnoprávne a psychologické poradenstvo. „Snažíme sa využívať aj časté ponuky od firiem a mnohých jednotlivcov, ktorí nás po rokoch našej práce v Petržalke vnímajú pozitívne a sú veľmi nápomocní. Pre naše centrum organizujú niekoľkokrát do roka zbierky potravín, drogérie, šatstva, hračky a vecí bežnej dennej potreby,“ poznamenáva Gáliková. Dĺžka pobytu klientiek v krízovom centre býva rôzna (maximálne však jeden rok) a počas tohto obdobia sa každej žene venuje sociálna poradkyňa a psychologička. S ich

pomocou sa klientky snažia zmieriť svoje existenčné problémy a vyrovnat' sa s emocionálnou záťažou. „Zároveň ponúkame možnosť vyrovnat' sa s komplikovanou životnou situáciou prostredníctvom psychologičky pre deti. Tá v spolupráci s Bratislavským dobrovoľníckym centrom vytvára priestor na doučovanie a voľnočasové aktivity pre deti aj pre matky.“

Podmienky nie sú ideálne

Daniela Gáliková si myslí, že hoci priebežne dochádza k legislatívnym úpravám, zákony stále neodrážajú reálnu situáciu, problémy a potreby takto ťažko skúšaných žien. Vymožiteľnosť práva je

podľa nej zdĺhavá, finančná podpora od štátu nedostačujúca, sieť pomoci deravá. Aj toto všetko má vplyv na to, že nezriedka si už ženy s deťmi nedokážu po odchode z krízového centra vytvoriť stabilné rodinné zázemie a vracajú sa do zariadení podobného typu. „Jednopríjmová domácnosť nedokáže pokryť potreby všetkých jej členov, hlavne ak ide o výdavky za bývanie. Ženy roky prechádzajú rôznymi krízovými centrami len preto, že neexistuje možnosť zabezpečiť primerané bývanie zo strany miest a obcí,“ tvrdí Gáliková s tým, že téma násilia je dnes aspoň lepšie komunikovaná ako kedysi, verejná mienka ho odsudzuje a podporuje týrané ženy.

O obe domáceho násillia sa stará aj Stredisko sociálnych služieb Petržalka, ktoré prevádzkuje zariadenie núdzového bývania (pre osamelého rodiča s maloletým dieťaťom) a útluk pre matky s deťmi. V oboch prípadoch tam klientky môžu zostať rok a sú nimi ženy, ktoré ohrozovali ich partneri natoľko, že museli riešiť svoju situáciu útekom. „Mnobokrát im odmieta pomôcť rodina, príbuzní. Ocítajú sa v ľahkej životnej situácii, zostanú bez finančných prostriedkov, bez prístrešia, bez opory, veľakrát aj bez dokladov,“ vysvetľuje riaditeľka Strediska Soňa Chanečková a pokračuje: „Náročná situácia im prináša napätie a neistoty. V našich zariadeniach sa snažíme pre klientov vytvárať rodinné zázemie, v ktorom nachádzajú pocit istoty a bezpečia. V zariadení núdzového bývania v prípade potreby ochrany života a zdravia zabezpečujeme utajenie miesta ubytovania a anonymitu.“ V jej prípade takisto zaznieva, že k nim prichádzajú aj ženy/matky, ktoré už v podobných centrách pobývali.

Okrem toho, že sa v uvedených zariadeniach Strediska snažia vytvárať rodinné zázemie, tamojší sociálni pracovníci vykonávajú sociálne poradenstvo, spolupracujú s oddelením sociálnych vecí miestneho úradu (nielen petržalskej mestskej časti pri vybavovaní jednorazových príspevkov, karty do sociálnej výdajne potravín, ďalej spolupracujú s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, no a súčasne sa starajú o zmysluplné trávenie voľného času mamičiek s deťmi (čítanie rozprávok, spoločné učenie sa, ako zapájať deti do hier, kreslenie, modelovanie...). „Stretávame sa s klientmi pri rôznych tematických dňoch, ako sú oslavy Medzinárodného dňa detí, Veľkej noci, Mikuláša, Vianoc,“ pripomína Soňa Chanečková s tým, že pri týchto

príležitostiach spolu pripravujú aj výzdobu.

Podľa riaditeľky Strediska sa sociálni pracovníci v týchto zariadeniach venujú aj na individuálnej úrovni vzdelávaniu v oblasti sociálnych, komunikačných, pracovných zručností, hospodárenia s financiami, ale i prevádzky domácnosti

„Zamestnanci zariadení pomáhajú klientom pri vybavovaní úradných záležitostí, poskytujú pomoc pri riešení ich životných situácií, najmä pri hľadaní práce či bývaní, podporujú ich pri začlenení do spoločnosti.“

(varenie, žehlenie, pranie, upratovanie) či organizácie času, „aby sa klientky vedeli orientovať na pracovnom trhu, vedeli si napísať životopis, komunikovať so svojim nastávajúcim

zamestnávateľom, aby sa naučili a vedeli zabezpečiť celý chod domácnosti a viesť samostatný nezávislý život.“ Deťom zase pomáhajú v príprave na školské vyučovanie. Gálíková v tomto smere ešte doplnila: „Zamestnanci zariadení pomáhajú klientom pri vybavovaní úradných záležitostí – sociálnych dávok, rodičovského príspevku, dávky

v hmotnej núdzi, náhradného výživného, spisovania návrhu pri úprave práv a rodičovských povinností. Poskytujú pomoc pri riešení životných situácií, najmä pri hľadaní práce či bývaní, podporujú ich pri začlenení do spoločnosti.“

Ako ďalej?

V minulom roku poskytli v zariadení núdzového bývania (ktoré má kapacitu 7 lôžok) sociálnu službu 18 klientom – deviatim matkám a deviatim deťom. Zhruba dve tretiny klientov odtiaľ odišlo do „domáceho“ prostredia (vlastný podnájom, sociálna ubytovňa, spoločné bývanie s novým partnerom alebo návrat k bývalému partnerovi). V útluku pre matky s deťmi (s kapacitou 11 lôžok) poskytli vlni služby 27 ľudí – dvanástim matkám a pätnástim deťom. V tomto prípade neodišla do „domáceho“ prostredia ani tretina z nich. Stále je teda dosť žien/matiek, ktoré sa zdržiavajú predovšetkým v krízových centrách a domovoch pre rodičov a deti.

dan

FOTO: Ivana Vrabľová

Parkovacia politika opätovne napreduje

Mestská časť Bratislava-Petržalka sa po zime a koronakrízovom období znovu pustila do značenia parkovacích miest v rámci tunajšej parkovacej politiky. Modré boxy v máji pribudli v časti Lúky – v termíne uzávierky tohto čísla novín zatiaľ na Smolenickej, Budatínskej, Topoľčianskej, Starhradskej, Znievskej a Lietavskej ulici. V najbližšom čase sa zoznam vyznačených parkovísk ešte rozrastie. Rovnako sa v máji začalo s kontrolou dodržiavania pravidiel petržalskej parkovacej politiky, a to aj

v súčinnosti s mestskou políciou. Vyznačovanie nových parkovacích miest bolo v zime pozastavené pre nevhodné klimatické podmienky a začiatkom marca ho znemožnil nástup koronakrízy, keď boli parkoviská plne odstavených vozidiel, pretože obyvatelia výrazne obmedzili akékoľvek cestovanie. V období koronakrízy sa zároveň nerealizovali kontroly parkovania, pričom k takémuto kroku pristúpilo aj viacero veľkých európskych miest. iv

Miestne zastupiteľstvá v máji a júni

Dňa 5. 5. 2020 sa uskutočnilo mimoriadne zasadnutie zastupiteľstva MČ Bratislava-Petržalka v priestoroch konferenčnej sály budovy Technopol. Rokovanie prebehlo s prijatím hygienických opatrení bez účasti verejnosti v súlade s vyhláškou hlavného hygienika. Miestni poslanci sa uzniesli napríklad na zmene VZN o parkovaní, v ktorom sa okrem iných drobných doplnení upravuje štatút rezidenta. Po novom je rezidentom každý občan s trvalým pobytom v Petržalke, nielen Petržalčania s trvalým pobytom z roku 2019. Zastupiteľstvo sa takisto uznieslo na doplnení VZN o požívanie alkoholických nápojov na verejnosti. Na základe podnetov občanov a poslancov MČ Petržalka pribudlo dohromady sedemnást' verejných lokalít, v ktorých je zakázané požívať alkoholické nápoje. Nasledujúce zastupiteľstvo sa bude konať 9. 6. 2020 a ďalšie je naplánované na 23. 6. 2020. Celkový priebeh a všetky materiály týkajúce sa zastupiteľstiev nájdete na stránke www.petrzalka.sk.

as

Stále objavujem nové vrstvy Petržalky

FOTO: Ivana Vrablová

Ján Urban je architekt, aktivista, člen občianskych združení, ktoré sa snažia pozitívne vplývať na tvár Petržalky. Aktuálne sa s kolegami venuje participatívnemu projektu obnovy Námestia Republiky, no jeho aktivity sú oveľa rozsiahlejšie. V Petržalke sa cíti doma, hoci z nej nepochádza, a myslí si, že sa zaujímavo dopĺňa s historickým mestom, s ktorým by ju bolo dobré ešte viac prepojiť.

Názory na Petržalku a na jej pozíciu v rámci Bratislavy sa rôznia a niektorí ju považujú za úplne samostatnú jednotku. Vy pochádzate z Dúbravky, no žijete v Petržalke. Ako je to s vaším vnímaním tejto mestskej časti?

Áno, som „produkt sídliska“. Dúbravka je takisto oddelená od mesta, ktoré je cez kopec. Tam som však nepocíťoval takú silu lokálpatriotizmu ako v Petržalke. Je to možno jedinečnou polohou Petržalky, ktorá je za Dunajom a od mesta ju oddeľujú aj dopravné bariéry, jej veľkosťou, ale najmä jej vývojom v priebehu posledných generácií, keď sa niekoľkokrát úplne zmenila a ľudia boli nútení vybudovať si opätovne vzťah k svojmu životnému prostrediu. Petržalku vnímam v súčasnosti ako takmer sebestačné mesto. Chýba tu niekoľko funkcií a z toho dôvodu sme nútení cestovať každý deň do mesta. Ide najmä o pracovné príležitosti. No to, že Petržalka tvorí súčasť Bratislavy, je výborné.

Širšie centrum a sídliská k sebe patria. Petržalka tvorí protipól k historickému mestu. A je to dobre, navzájom sa dopĺňajú.

Pamätáte si na svoje prvé dojmy z Petržalky? Čomu ste pri oboznamovaní sa s ňou venovali najviac pozornosti, čoho ste sa zachytávali? A bolo to vo vašom prípade tak, že čím viac ste s ňou boli v kontakte a prenikali do jej vnútorných štruktúr, tým mala pre vás väčšie čaro?

Keď človek príde na naše sídlisko, určite vníma viac zeleň a veľké voľné priestranstvá ako paneláky. Moje dojmy z Petržalky sa vyvíjali postupne. Prvé sú ešte z detstva. Mali sme tu ujev a tety, často sme ich navštevovali, chodili k nim na prázdniny. Očami dieťaťa bola pre mňa Petržalka najmä okolie Draždiaku, mal som ho vďaka pekným zážitkom veľmi rád. Druhá fáza prvých dojmov je z obdobia spred piatich rokov, keď sme sa sem nastáhovali. Na obhliadku bytu sme išli na

bicykloch a zablúdili sme. Poznal som Petržalku len ako kúsky, ktoré som nemal navzájom poprepájané. Objavenie centrálnej osi „kanála“ a ringu (Dolnozemska, Panónska) bolo pre mňa záchranou a všetko sa krásne poprepájalo. Súčasná fáza je aj odborná a aktivistická. Mal som možnosť pracovať na viacerých projektoch v rámci Petržalky. Najočarujúcejší je potenciál priestorov sídliska a aktívnych ľudí, ktorých stretávam. Objavujem stále nové vrstvy a cítim sa tu doma, aj keď vidím nedostatky.

Aký vývoj Petržalky vnímate z pozície bežného obyvateľa i z pozície architekta? Ktoré z tých výraznejších zmien považujete za pozitívne, ktoré za negatívne a čo pre vás tvorí „zónu výziev“, teda priestory/priestranstvá/javy s veľkým potenciálom na pozitívne zmeny?

Ako veľkú výzvu vnímam lepšie prepojenie Petržalky s mestom cez Dunaj. Nech je Bratislava skutočné mesto na rieke. To sme riešili v diplomovej práci s mojou

ženou Lindou. V tejto snahe by bolo potrebné odstrániť bariéry železničnej trate a diaľnice na Einsteinovej ulici. Samozrejme, ďalším obrovským potenciálom je centrálna os s prichádzajúcou električkou. Ak to dobre zvládneme, bude to výborný priestor, ktorý už teraz má skvelé kvality. S tým súvisia aj terasy a ich potenciál komunitných peších priestorov. Ako kontroverzné a hodné diskusie vnímam veľké projekty nových štvrtí na okrajoch územia Petržalky. Je to obrovská komunikačná a urbanistická výzva. Ako postupovať? Chceme zahusťovať, alebo roztáhať mesto? Musíme robiť oboje, alebo možno nič z toho? Nakoniec spomeniem verejné priestory a ich skvalitňovanie aj vzhľadom na súčasnú situáciu a prichádzajúcu klimatickú krízu.

Niektoré zmeny verejných priestorov vychádzajú takpovediac zdola, prostredníctvom dobrovoľníckych iniciatív, občianskych aktivistov. Aká je podľa vás v tomto smere

FOTO: Petra Tamášová

situácia v Petržalke, čo sa týka ich početnosti, podmienok na ich činnosť, možností spolupráce so samosprávou, efektívnosti ich projektov a kvality výstupov?

Nemám úplný prehľad o všetkých aktivitách, ale je niekoľko výborných, ktoré skutočne formujú aj zlepšujú prostredie v Petržalke. Napríklad Konduktor Maťa Kleibla, ktorý mapuje, obnovuje a popularizuje umelecké diela vo verejnom priestore. Potom je tu obnova siete obranných bunkrov a ich mapovanie. Pod našim domom som napríklad dlho obchádzal železobetónovú

konštrukciu a len vďaka miestnej iniciatíve som spoznal jej pôvodný účel, že to je protitanková stena a v jej strieňni sú viditeľné aj stopy z boja. No a nehovorím o množstve predzáhradiek a o iniciatíve, ktorá sa snaží rozbehnúť komunitné záhradkárenie v Petržalke. Kvalitné vstupy do verejného priestoru zo strany občianskych iniciatív prichádzajú zväčša až po ťažkom boji s byrokraciou. Na jednej strane je to síto, ktoré prepustí len tých najvytrvalejších, na druhej strane by bolo dobré, aby procesy nevytvárali zbytočné prekážky. Je to asi o kompromise. My v združení krásy terasy sme veľmi ocenili, že nás z mestskej časti zavolali na workshop o nastavení nového dotáčného systému. Myslím, že na tomto treba stále pracovať a hľadať cesty spolupráce.

Občianske združenia, ktoré sa angažujú v projektoch na úpravu verejných priestorov, často charakterizuje entuziaz-

mus, kreativita, chuť pracovať... Akú úlohu by mala v ich iniciatívach zohrávať odbornosť?

Je ľahké všetko iba kritizovať, oveľa náročnejšie je niečo pozitívne budovať. Preto si zaslúži podporu každý, kto má snahu meniť prostredie, v ktorom žije. Odbornosť je výzva pre každého, aj pre mňa. V mnohých témach sa necítim doma. Niekde však treba začať a brať mnohé projekty ako proces učenia sa. Treba počúvať, nebyť najmúdrejší. Dať si poradiť, priznať aj chyby, ak sa udejú. Tomu veľmi pomáha, ak iniciatívy majú v meste a mestskej časti partnera a vstupujú do dialógu s odborníkmi.

V jednom článku vás v súvislosti so združením krásy terasy citovali, že opravou porúch na terase na Jasovskej ulici by sa priestor dostal len do bodu nula, takže by bol síce v poriadku, ale nič viac by ľudom neprinesol. V čom by mala byť tá pridaná hodnota a aký potenciál podľa vás petržalské terasy predstavujú?

Potenciál terás vidíme v tom, že sú napojené na prevádzky, bytové domy a sú oddelené od automobilovej dopravy. Sú to čisto pešie priestory (s niekoľkými výnimkami zvláštneho zásobovania a parkovania). Pridanou hodnotou pre sídlisko a susedstvá terás by mohol byť ich komunitný charakter. Susedia v spolupráci so samosprávou a prevádzkami majú mať možnosť prispôbiť si terasy svojim potrebám a aktivitám. Snažíme sa v našom občianskom združení

poukázat' na ich možnosti, niekedy aj nečakané (projekt Mánesko – susedská grilovačka, festival Konsepace naterase – kôň na terase, komentovaná prechádzka, cyklotúra po terasách, vizuálne umenie, mikrokonzert).

Figurujete aj v tíme OZ Punkt, s ktorým mestská časť realizuje participatívny projekt obnovy Námestia Republiky. V prvej fáze boli oslovení obyvatelia, aby prispeli svojimi návrhmi, čo by sa s námestím mohlo stať. Ako sa teraz bude s ich podnetmi narábať a ako môžu hlasy občanov reálne ovplyvniť výsledné riešenie daného priestoru architektom?

V prvej fáze bol nástrojom zisťovania informácií od obyvateľov online dotazník. Získali sme veľké množstvo odpovedí, ktoré sme spracovali do správy pre mestskú časť Petržalka a ďalej s nimi budeme pracovať. Údaje z dotazníka budú slúžiť ako odrazový mostík

do ďalšej fázy, ktorými budú okružle stoly s obyvateľmi a odborníkmi.

Ďalším spôsobom zapojenia obyvate-

ľov sú telefonické rozhovory, ktoré aktuálne prebiehajú. Pri ďalších podnetoch nás občania môžu kontaktovať cez webovú stránku namestierepubliky.sk. Výsledná správa bude slúžiť ako podklad pre tvorbu zadania architektonickej súťaže, ktorú bude organizovať už mestská časť.

Akými fázami ešte projekt prejde a v akej miere doň budú „zasahovať“ bežní občania?

Práve prebiehajú desiatky individuálnych telefonických rozhovorov s obyvateľmi a reprezentantmi miestnych komunít. V septembri plánujeme komentované prechádzky a okružle stoly, ktorých sa zúčastnia zástupcovia verejnosti a odborníci.

Máte študijné i pracovné skúsenosti zo zahraničia, kde je model participatívneho rozhodovania o verejnom priestore rozšírenejší ako u nás. V akých krajinách je takýto prístup

štandardom a aké výsledky to prináša?

Naposledy som bol študijne v Holandsku a cestoval som po lokalitách projektu Room for the river (Priestor pre rieku). Išlo o zásahy do koryt riek, aby sa neopakovali katastrofické záplavy z 90. rokov. Opatrenia navrhli odborníci a vyjadrovali sa k nim miestni obyvatelia. Nakoniec zo stoviek návrhov vybrali 30, na ktorých sa našla zhoda. V súčasnosti už môžete všetky upravené miesta navštíviť. Investovaných bolo viac ako 2 miliardy eur a výstavba trvala 8 rokov (2007 – 2015). To je pre mňa ukážka, že sa to dá, a nielen pri maličkých projektoch, ale aj pri takých, čo menia ráz celej krajiny.

Na záver sa vrátim na začiatok, keďže vaše prvé kontakty s Petržalkou boli už v detstve. Vy stojíte aj za zaujímavým projektom Tvory mesta, ktorý bol zameraný práve na deti. Akým spôsobom ste ich prostredníctvom tohto projektu prepájali s prostredím Petržalky a ako boli príslušníci generácie „virtuality“ naladení na vnímanie svojho skutočného životného priestoru?

Boli zvedaví a vnímaví. Na moje prekvapenie rozumeli témam, pri ktorých som si na začiatku nebol istý, či ich môžeme otvárať. Zvolili sme si spôsob pravidelného krúžku na pobočke Miestnej knižnice Petržalka na Prokofievovej ulici. Chodili tam deti z 3. a 4. ročníka a na stretnutiach sme sa zoznamovali s mestom z rôznych pohľadov. Pozýval som odborníkov z rozličných oblastí (hydrobiológia, architektúra, mestské plánovanie, literatúra, životné prostredie, umenie...) a oni viedli deti v aktivitách. Cieľom krúžku bolo, aby sme sa všetci stali tvorcami mesta. Tak sme počas pol roka zmapovali dvor na škole, navrhli malé úpravy, spravili ich a nakoniec sme to oslávili na spoločnej grilovačke na záver školského roka. Tento rok sme pokračovali, ale prerušila nás pandémia. Máme však naplánované ďalšie úpravy v spolupráci so školami na Prokofievovej a Černyševského. Hádám sa to všetko do konca roka ešte podať podotvárať. dan

Petržalka podporuje pohyb cez šport a tanec

Aj v májovom čísle novín pokračujeme s rubrikou venovanou občianskym združeniam, ktorým mestská časť poskytla v roku 2019 dotácie na realizáciu svojich projektov. Predstavujeme ďalšiu päťicu úspešných žiadateľov podporených sumou v rozmedzí od 2 000 do 2 500 eur.

FOTO: OZ Bratislavský chlapčenský zbor

OZ Bratislavský chlapčenský zbor dotácia 2 105 eur

Bratislavský chlapčenský zbor je súčasťou Súkromnej umeleckej školy, kde študuje zhruba 80 chlapcov vo veku 7 až 28 rokov. Občianske združenie organizuje

pre nich každoročne projekt Letná hudobná škola, ktorý sa rokmi osvedčil ako aktivita na skvalitnenie výkonu mladých spevákov do ďalšej koncertnej sezóny. Mestská

časť prispela na stravu a ubytovanie účastníkov letného sústreďenia. Hudobná škola sa konala počas troch dní v doškolovacom stredisku UK v Modre, kde na spevákov čakal tvorivý a relaxačný program. „Chlapci sa zorientovali vo veľkom kolektíve, naučili sa tráviť čas tvorivým spôsobom a zároveň vnímať kolektívnu disciplínu i zodpovednosť

za spoločnú prácu. To všetko pod vedením skúsených dirigentov, hlasových a hudobných pedagógov,“ pochválila projekt Magdaléna Rovňáková, zakladateľka a dirigentka Bratislavského chlapčenského zboru, ktorý momentálne otvára až 20 nových miest pre začínajúcich spevákov vo veku 7 – 8 rokov.

FOTO: OZ Beh si ty

OZ Beh si ty

dotácia 2 478 eur

September minulého roka patrilo tradičnému bežeckému podujatiu Run Fest Petržalka, ktoré je určené pre všetky vekové kategórie. Festival venovaný rôznym druhom bežeckých disciplín sa tradične konal pri jazere Veľký Draždiak. Vlnajší ročník sa niesol v ekologickom duchu. Jednou z noviniek podujatia bol tzv. plogging – zber odpadu počas behu. Bežcom sa takto podarilo vyzbierať na päťki-

lometrovej trati približne päťdesiat kilogramov odpadu. Poskytnutá dotácia poslúžila združeniu na organizačné zabezpečenie podujatia a účastníckych medailí. „Okrem ploggingu sme spoločne dbali aj na minimalizovanie tvorby odpadu počas behu a správnu recykláciu,“ informoval Miloš Zágorský z OZ Beh si ty. „Vďaka mestskej časti sa nám podarilo zabezpečiť vyznačenie trate, časomieru, štartové čísla, pódium s ozvučením a ceny pre účastníkov.“

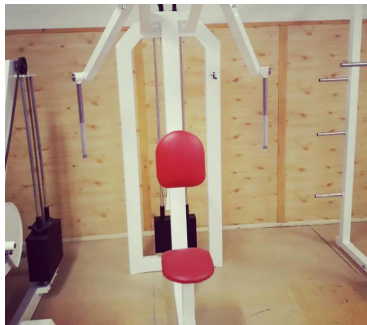

FOTO: OZ Športová škola karate

OZ Športová škola karate dotácia 2 429 eur

Karate klub ŠŠK Bratislava patrí medzi najúspešnejšie mládežnícke kluby na Slovensku. Športová príprava je v ňom rozdelená podľa výkonnosti – od začiatočníkov až po vrcholových reprezentantov. Osobitná pozornosť je venovaná

príprave predškolskej a školskej mládeže. Mestská časť poskytla klubu dotáciu na projekt modernizácie posilňovne v ZŠ Tupolevova, kde pribudlo niekoľko nových posilňovacích zariadení. Tie teraz neslúžia len karatistom, ale aj pre

potreby školy v rámci telesnej výchovy. „Vďaka tejto podpore môžeme optimalizovať naše tréningy, a hlavne ich absolvovať pod jednou strechou. Je úžasné byť súčasťou projektu a spolupráce,“ povedal predseda Športovej školy karate Miroslav Cisár.

OZ Deti na štarte dotácia 2 040 eur

Ďalším športovým podujatím určeným pre deti bol projekt Det-ský atletický štvorboj s gepardom (3. a 4. kolo), ktorý organizovalo občianske združenie Deti na štarte. Do projektu sa zapojilo takmer 142 detí z 9 základných škôl v Petržalke. Súťažilo sa v skoku do diaľky z miesta, v hode vortexom a v behu na 60 a 250 metrov.

„Dve predchádzajúce kolá súťaže mali pozitívny oblas, a tak sme v spolupráci s mestskou časťou zorganizovali ďalšie dve. Z poskytnutých finančných prostriedkov sme zabezpečili nákup tričiek, diplomov, šiltoviek, vecných odmiern pre víťazov, pohárov, medailí a veľa iných dôležitých súčastí projektu,“ povedal riaditeľ OZ Jaroslav Troščák.

FOTO: OZ Deti na štarte

FOTO: OZ Lúčka

OZ Lúčka

dotácia 2 000 eur

Občianske združenie Lúčka zastrešuje rovnomenný detský folklórny súbor, ktorý bol založený v Petržalke v roku 1985. Odvtedy vychoval vyše 500 detí, ktoré sa neskôr presadili aj vo vysokoškolských a profesionálnych

folklórnych súboroch. Absolvoval už viac ako 600 vystúpení doma i v zahraničí, k tým najzaujímavejším patrí účinkovanie na folklórnych festivaloch vo Východnej, na Myjave či v Prešove. OZ Lúčka zorganizovalo v marci minulého roka štvordňové sústredenie pre 46 detí v učebno-rekreačnom centre v Kočovciach. Dotáciu v sume 2 000 eur získalo na zabezpečenie dopravy, stravy a ubytovania

účastníkov. „Vďaka sústredeniu sme dokázali nacvičiť kvalitný program na celovečerné vystúpenie. Okrem iného sa v našom súbore utvoril kolektív medzi deťmi, ktoré spoznali nové prostredie, naučili sa nové piesne a tance z jednotlivých regiónov Slovenska, preto hodnotíme náš projekt ako úspešný,“ povedala štatutárna zástupkyňa OZ Lúčka Katarína Bürgelová.

OZ Hájenka

dotácia 2 000 eur

Detský folklórny súbor Hájenka funguje v Petržalke už viac ako tri dekády. Navštevujú ho deti od 6 do 15 rokov, ktoré pravidelne

nacvičujú tanec, spev a hru na hudobných nástrojoch v priestoroch ZŠ Tupolevova. Občianskemu združeniu Hájenka poskytla mestská časť dotáciu 2 000 eur za účelom financovania celoročnej činnosti súboru. „Dotáciu sme použili konkrétne na nákup návčivých úborov, dresov, ako aj na ubytovanie a dopravu

na sústredení v Moravskom sv. Jáne,“ vymenoval zoznam položiek vedúci súboru Michal Štefanovič. Počas roka absolvujú členovia súboru viaceré vystúpenia v Bratislave a na domácich festivaloch, ale vycestovali takisto do európskych krajín a zavítali dokonca na Taiwan či do Austrálie.

FOTO: OZ Hájenka

FOTO: OZ Poleno

OZ Poleno

dotácia 2 000 eur

V Petržalke funguje aj mládežnícky folklórny súbor Poleno. Vtipné repliky, humorne ladené texty ľudových piesní, občas paródia na známe motívy v ľudových tancoch, to všetko sú poznávacie

znamena súboru už 25 rokov. Jeho členovia pravidelne trénujú v budove gymnázia na Pankúchovej 6 v Petržalke. Okrem humorne ladených tancov má folklórny súbor Poleno aj tance tradičné (čardáš, krúčená či karičky zo Zemplína a Šariša, tance z Liptova, Podpoľania alebo Horehronia), s ktorými reprezentuje slovenské ľudové umenie v zahraničí. A práve na

účely reprezentácie tradičnej slovenskej kultúry poslúžila dotácia od mestskej časti. Súbor sa vlani zúčastnil na medzinárodnom festivale v ruskom meste Machačka, ktorý trval týždeň. „Vďaka dotácii sme dokázali zabezpečiť obojsmerné letenky pre členov súboru. Touto cestou ďakujeme, že môžeme dostať na výslnie našu kultúru aj v zahraničí,“ povedala vedúca súboru Viera Eliášová. mh

K životu sa v Petržalke prebúdzajú aj kultúra

Chystaná oslava Medzinárodného dňa detí bude na počiatku obnovenia kultúrneho života v Petržalke, ktorý by sa mal pekne rozvinúť počas leta. Nápadov je veľa.

Aj do kina, aj do divadla, aj do cirkusu, a aj na koncert s deťmi by sme opäť radi išli. Bolo by to krásne, môcť opäť zájsť bez zábran tam všade a stretnúť sa s kamarátmi, priateľmi a známymi. Tam, kde sa všetci prirodzene stretávame, aby sme sa stali obcou, spoločenstvom občanov, komunitou susedov, skupinou obyvateľov spoločnej mestskej časti, sídliska. Aby sme prežili spoločné zážitky. Zatiaľ to nie je možné v plnej miere. Opatrenia sa už síce uvoľňujú, no ešte musíme byť obozretní. Ale už sa prebúdzame, už vystrkujeme spod periny strapatú hrivu odvahy a oči zalepené viac ako dvojmesačným snívaním o návrate začíname rozliepať do úsmevu radosti.

Koronaprázdniny sa pomaly končia a najkrajším darom pre všetky naše ratolesť je dobrovoľná školská dochádzka. Rodičia si môžu zrátať pribudnuté šediny a deti zistia, že spolužiačik z instagramu má v triede opäť aj vôňu mandľového koláča, ktorý mal na raňajky. Svitá k radosti a my, zamestnanci Kultúrnych zariadení Petržalky, sme sa rozhodli prispieť k oslave prvého dňa našich najmenších pokladov aj kvapkou umenia a zábavy.

Spomenuli sme si na letá plné zahraničných turistov v centre hlavného mesta na druhom brehu Dunaja a na to, ako naše petržalské deti túžobne závideli historickým uliciam ich Prešporáčik. Teraz stál smutne v garáži a opustený čakal... na budúcu sezónu? Dočakal. Ob-

FOTO: Jana Mihálová

jednali sme ho na jedno popoludnie na oslavu radosti z postupného návratu kamarátov do školských lavíc a hlavne na oslavu Medzinárodného dňa detí.

V pondelok 1. júna 2020 nastúpi do Prešporáčika naozajstní cirkusoví umelci, hudobníci, akrobati, žongléri a klauni, aby sa o 14.00 predstavili v krátkom, dvadsaťminútovom programe najprv diváčikom v oknách panelákov na lúke za Jantárovou cestou pred Domom kultúry Lúky, potom o 15.00 na Námestí Republiky, o 16.00 na Nobelovom námestí a o 17.00 na Ovsíšťskom námestí. Budú predvádzať svoje umenie tak silno, aby ste mohli zostať vo svojich bytoch a pozerat' sa na nich z vašich okien, balkónov, alebo terás, a ak budete mať naozaj veľkú chuť priblížiť sa k nim, buďte, prosíme

vás, opatrní a ohľaduplní, nasad'te si ešte rúška a dodržujte medzi rodinami správne rozostupy.

'Tlieskať, kričať „Bravóóó!!!“ a posielat' umelcom vzdušné bozky je povolené, ako v každom cirkuse. Namiesto kúzelníka príde možno na jedno vystúpenie pán

starosta, a dozviete sa niečo aj o tom, že sme sa rozhodli pre vás pripraviť v lete tohtoročné Dni Petržalky pod názvom Dovoľenka v Petržalke.

Juraj Benčík

Petržalka oceňuje. Zapojte sa.

Kto získa tento rok titul Osobnosť Petržalky? Závisí to aj od vašich návrhov, ktoré môžete ešte stále poslať. A ak ste literárne činní, môžete skúsiť šťastie na 31. ročníku súťaže Petržalské súzvučky Ferka Urbánka.

Pôvodne avizovaný hraničný termín na navrhovanie osobností, ktoré prispeli k rozvoju mestskej časti a natrvalo sa zapísali do jej histórie, bol 4. apríl, no aj vzhľadom na nepriaznivé okolnosti spojené s pandemiou sa posunul až na 7. jún. Neziskové združenia, organizácie, verejné či vzdelávacie inštitúcie, občianske spolky, ale aj samotní Petržalčania môžu teda stále predkladať svoje návrhy. Tie musia obsahovať meno a priezvisko predkladateľa a jeho kontaktné údaje (telefónický, mailový), navrhovanú osobnosť, adresu, telefonický a mailový kontakt a krátku charakteristiku navrhovanej osobnosti, ako aj zdôvodnenie, v čom vidí navrhovateľ jej prínos pre rozvoj každodenného života v Petržalke alebo čím výnimočným sa pričínila o rozvoj mestskej časti. Ocenenie sa udeľuje od roku 1998 a získalo ho už viac ako 120 osobností. Svoje návrhy na Osobnosť Petržalky môžete zasielať poštou na adresu Miestny úrad MČ Bratislava-Petržalka, referát kultúry a športu, Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava, prípadne doručiť osobne do poďateľne MÚ alebo poslať e-mailom na adresu daniela.emeljanovova@petrzalka.sk.

Knižní čitatelia už zrejme vedia, že Miestna knižnica Petržalka je pre nich po vynútenej koronakrízovej pauze opätovne otvorená. Pripomeňme však, že ak sa popri čítaní pokúšate aj o vlastnú literárnu tvorbu, môžete sa zapojiť do celoslovenskej súťaže pre začínajúcich autorov Petržalské súzvučky Ferka Urbánka, ktorú knižnica vyhlásila. Svoje prihlášky a súťažné príspevky môžete poslať do 15. júna. Literárne práce budú rozdelené do štyroch kategórií – 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, stredné školy a mládež do 20 rokov, dospelí nad 20 rokov – a posúdi ich porota v zložení Marta Hlušíková, Erik Ondrejčka a Dado Nagy. Ako hovoria organizátori, za pokus nič nedáte, takže netreba váhať. A možno bude účasť v tejto súťaži jedným z odrazových mostíkov až k Osobnosti Petržalky. Svoje literárne diela posielajte e-mailom na adresu nemethova@kniznicapetrzalka.sk alebo poštou na adresu Miestna knižnica Petržalka, Kutlíkova 17, 851 01 Bratislava.

dan

FOTO: Ivana Vrablová

Pod oknami znela hudba

Po období bez kultúrnych podujatí sa ich Kultúrne zariadenia Petržalky rozhodli vrátiť medzi ľudí aspoň v obmedzenej forme. Vzhľadom na situáciu, samozrejme, nebolo možné zorganizovať bežné koncerty, ale aspoň malú ochutnávku a zároveň veľkú radosť dokázali 8. mája pod okná petržalských bytoviek priniesť členovia skupiny Funny Fellows na svojom typickom zelenom aute. Vďaka tomu si ich vedeli všetci v okolí vypočuť z pohodlia svojich

balkónov. A o tom, že neboli prázdne, svedčí skutočnosť, že po každej piesni znel sídliskom potlesk. Celkovo veselá kapela rozozvučala svojím vystúpením štyri miesta, a to priestor pred DK Lúky, potom okolie CC Centra, niekoľko piesní odohrala aj pred DK Zrkadlový háj a svoj netradičný koncert ukončila pri krízovom centre Brána do života. Naplánovanie udalosti na sviatok, keď si pripomíname svoju slobodu, nie je náhodné. Ako sme sa mohli presvedčiť v posledných mesiacoch pod vplyvom obmedzujúcich, hoci užitočných opatrení, sloboda je ozajstným dôvodom na radosť.

iv

Žiadosti o odpustenie dlhu z nájmu

Z dôvodu nepriaznivej ekonomickej situácie spôsobenej pandemiou prišla petržalská samospráva s iniciatívou pomôcť podnikateľom. Fyzické a právnické osoby, ktoré majú prenajaté nebytové priestory od mestskej časti na

účely podnikateľskej činnosti, môžu požiadať mestskú časť o odpustenie dlhu z nájmu v čase mimoriadnej situácie spôsobenej koronavírusom. Oprávneným žiadateľom je nájomca, ktorý v čase mimoriadnej situácie zaznamenal

pokles tržieb – v marci minimálne o 10 % a v apríli minimálne o 20 %. Žiadosť spolu s čestným prehlásením treba zaslať do 5. júna 2020 na adresu Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka, prípadne e-mailom na alzbeta.broszova@petrzalka.sk. Žiadosti bude posudzovať komi-

sia správy majetku a miestnych podnikov a následne o nich budú rozhodovať poslanci na zasadnutí miestneho zastupiteľstva. Kompletné informácie o podmienkach odpustenia dlhu z nájmu a tlačivo čestného prehlásenia nájdete na stránke www.petrzalka.sk.

mh

Kde to bzučí, tam sa (aj) učí

Priniesť lúčny život so všetkými jeho pozitívami medzi sídliská – to je úlohou kvetinových lúk, ktoré sa v súčasnosti už bežne a cielene zakladajú uprostred veľkých miest. Petržalka sa k nim najnovšie pripája tiež.

Nie sú to len také obyčajné lúky – obvykle sú ohradené, prípadne označené tabuľkou. Nevstupovať, tu žije celý svet v malom – ekosystém, ktorý má pomáhať prežiť opeľovačom, ale aj priniesť potrebnú vlhku, ktorá v meste najmä v letných horúčavách tak zúfalo chýba. A krása, čo poteší zrak, je už len bonusom.

V Petržalke vznikla na začiatku mája prvá takáto lúka v okolí Veľkého Draždiaku, ktorý láka množstvo ľudí, ale i zvierat. Aj preto si vedenie mestskej časti vybralo pre pilotný projekt práve toto miesto. Dalším dôležitým faktorom pri rozhodovaní bola plocha, ktorá nemôže

byť zarastená burinou ani ošetrovaná herbicídmi. Cieľom tejto lúky je totiž presný opak – doceliť požadované výsledky prirodzenou, prírodnou cestou. Momentálne priestranstvo ešte nevyzerá vábne, ale ak budú podmienky priaznivé, o pár mesiacov sa budeme môcť pokochať pohľadom na rozkvitnutú lúku, kde to bzučí ostošesť. O jej založení sa v rámci projektu Interreg „Kvitnúca krajina pre motýle na Slovensku a v Rakúsku“ postarala mestska časť Petržalka v spolupráci s Bratislavským regionálnym ochranárskym združením (BROZ), ktoré sa podujalo nielen na výsadbu lúky, ale aj na pomoc s jej údržbou.

FOTO: Ivana Vrabľová

Takáto lúka sa nebude kosiť v bežnom režime, ktorý má nastavený mestska časť. Pokosí sa dvakrát do roka – pred letom a na jeseň, medzitým sa nechá dorásť do potrebnej výšky. Takto udržované priestranstvo pracuje s vlhkou lepšie ako bežné trávniky. Tie vodu nedokážu priaznivo vstrebať, a to najmä v obdobiach silných a vytrvalých dažďov so striedaním dlhých období sucha. Následkom toho často vznikajú problémy s dýchaním, alergie, vo vzduchu sa kumuluje obsah prachových častíc. Oproti tomu vie byť kvetná lúka počas horúceho leta až o 20 stupňov chladnejšia ako bežne kosený trávnik, obsahuje menej alergén-

nych druhov a chráni miestnu biodiverzitu. Ako uviedla Katarína Klimová zo združenia BROZ, „výber výsevu tvoria pre alergikov najmenej problematické lúčne zmesi.“

Lúka bude mať aj edukatívnu funkciu – je súčasťou projektu Spoločne EKO, ktorý už niekoľko mesiacov funguje v materských školách. Podľa slov vicestarostky Jany Hrehorovej, „pri lúke pribudne aj panel s informáciami o tom, prečo je hmyz taký dôležitý pre život človeka, či rozprávka pre deti, a okrem toho bude tento priestor vhodný aj na výučbu detí.“

iv

„Toxické jednohubky“ sú našou vizitkou

Každoročne ich skončia na zemi milióny, a hoci každý vie o ich škodlivosti, čoraz viac na ne natrafíme aj tam, kde ich nečakáme. Reč je o cigaretových ohorkoch, najrozšírenejšom odpade na svete.

Ohorky sú drobný odpad, ktorý často unikne našej pozornosti, no nenájdeme ho len na zastávkach MHD, ale aj na obľúbených odychových miestach Petržalčanov. Môžeme ich zbadáť takmer všade, od Chorvátskeho ramena cez Sad Janka Kráľa až po plážu Veľkého Draždiaku, kde sa v letných dňoch premelú stovky ľudí. Cigareta s filtrom sa pritom v prírode rozkladá 15 rokov. Na túto skutočnosť už dlhšie upozorňujú aj tabule „Les nie je smetisko“ od občianskeho združenia Všestranko. V tomto smere sa už viedlo viacero kampaní a je dokázané, že ohorky škodia aj rastlinám.

Na skutočnosť negatívneho vplyvu ohorkov upozorňujú i domáci. Petržalčania z Lietavskej ulice zriadili v blízkosti zastávky tzv. špačkopark, ktorým poukazujú na škodlivosť ohorkov, alebo „toxických jednohubiek“, ako ich nazvali. Pri zastávke MHD umiestnili na zeleň malú tabuľku a ohraničili plochu, kde k ohorkom zapichli vlajočky, aby boli viditeľnejšie. Takýmto spôsobom a jednoduchou formou upozornili aj na neestetickosť tohto odpadu.

Filtre cigariet obsahujú acetát celulózy a ten sa ťažko rozkladá, ale aj po jeho rozložení po ňom ostávajú malé kúsočky. Toxické látky vo filtroch a tabakových zvyškoch spôsobujú kontamináciu

životného prostredia. Pre zlé zaobchádzanie sa tento druh odpadu dostáva aj do vodných ekosystémov.

Čo s tým môžeme urobiť? Je to ďalší druh odpadu, pri ktorom musíme začať od seba. Košov, kde sa riadne uhasená cigareta môže odhodiť, je v Petržalke dostatok, avšak zrejme chýba osвета, ktorá by stálych znečisťovateľov upozorňovala na negatívne vplyvy. V prípade, že viete o mieste, ktoré je notoricky známe svojím znečistením od ohorkov a prijali by ste v danej lokalite upozornenie v podobe „špačkoparku“, dajte nám vedieť na noviny@petrzalka.sk.

jk

FOTO: Jakub Kuruc

FOTO: I. Švihran

Bobry v Petržalke: Pomocníci či ničitelia?

V posledných týždňoch sa čoraz častejšie objavujú na sociálnych sieťach príspevky Petržalčanov, ktoré sa týkajú bobrov. Sú v Petržalke premnožené, alebo len na ne nie sme zvyknutí?

Najväčší slovenský hlodavec bobor európsky, známy aj ako bobor vodný, na našom území v priebehu 19. storočia vyhynul v dôsledku nadmerného lovu pre jeho kožušinu. Dovtedy bol rozšírený od Dunaja až k Tatrám v povodí veľkých riek. Jeho rozšírenie dodnes pripomínajú názvy obcí, ako sú napríklad Bobrov či Bobrovník. V rámci programu návratu bobra do Dunajských luhov boli v roku 1977 privezené do Rakúska prvé bobrie rodiny z Nórska, ktoré sa v stredo-európskom povodí Dunaja dobre udomácnili a postupne sa pozdĺž riek rozšírili aj na podstatnú časť nášho územia, vrátane Petržalky.

Najviditeľnejšou bobrou činnosťou je „pílenie“ stromov. Inštinkt káže týmto zvieratám vyhrýzť kmeň tak, aby sa strom vlastnou ťarchou zvalil smerom do vody. Tým si získa bobria rodina dostatok živín na niekoľko týždňov. Bobry konzumujú najmä kôru stromu a lyko, a vytvárajú si pod hladinou zásoby na zimu.

V tečúcich vodách majú schopnosť budovať hrádze z haluziny, ktorými zdvihnú hladinu tokov o desiatky centimetrov. Takéto hrádze poskytujú bobrom bezpečný úkryt. Tento hlodavec patrí k živočíchom, ktoré dokážu vytvoriť prostredie do značnej miery, no z hľadiska ekosystému ide o zmeny pozitívne. Tlejúce drevo aj zvýšená hladina vody poskytujú životný priestor desiatkam rastlín a živočíchov.

Často sa však stretávame s názorom, že v súčasnosti je bobor premnožený. Nie je to celkom tak. Bobor sa v rámci bratislavských lužných lesov iba vracia na miesta, kde bol pred časom vyhubený. Najčastejšie sa dnes bobrie kolónie nachádzajú v okolí Dunaja, v Pečnianskom lese, na Starohájskom ostrove a v lesoparku Zrkadlový háj vrátane Veľkého Draždiaka. Činnosťou bobrov je asi najviac zasiahnutá oblasť pri petržalskej štrkopieskovni (takzvaný Zadný Draždiak), kde sa im podarilo výrazne zmeniť ráz jazera pôvodne obrasteného starými topoľmi.

Bobor sa sporadicky vyskytuje aj pri Chorvátskom ramene, ale vzhľadom na to, že tu nemá ideálne podmienky, vracia sa hlbšie do lesa. Bobor je silne teritoriálne zvierat a premnoženie u neho nehrozí, keďže pre svoj život potrebuje vodu, stromy, dostatok priestoru a menej ruchu.

Pokiaľ sa bobry objavia naozaj príliš blízko obývaných území, kde by mohli poškodiť aj kultúrnu stromovú výsadbu alebo by ich činnosť mohla predstavovať potenciálne riziko pre bezpečnosť obyvateľov, existuje niekoľko možností na riešenie. Odborníci zo Štátnej ochrany prírody odporúčajú ochrániť stromy pletivom, ktoré bobor nedokáže prehrýzť. Ak nenájde dostatok vhodných stromov na potravu, môže sa kolónia sama presťahovať. V súčasnosti zvažuje aplikovať toto riešenie magistrát na svojich pozemkoch. Druhým riešením môže byť odchyt bobrov a ich presťahovanie na vhodnejšie miesto, hoci sa nedá zaručiť, že na opustené miesto nepríde iné spoločenstvo. Mestská

časť Petržalka v spolupráci so štátnym podnikom Lesy SR zvažuje obe riešenia, pričom v prípade dreva okolo navštevovaného jazera Veľký Draždiak a pri Chorvátskom ramene sa zrejme osadí pletivová ochrana. V ostatných lokalitách sa pravdepodobne ponechá vývoj na prírodu.

Bobor sa postupne opätovne rozširuje po celom území Slovenska a tam, kde sa nanovo usadil, pomáha regenerácii človekom narušených lužných lesov. Petržalka bola ešte v minulom storočí územím plným riečnych ramien, mokradí a lužných lesov, je teda prirodzené, že si sem bobor hľadá cestu. Súčasná populácia bobrov však tvorí iba zlomok z tej pôvodnej, takže sú to stále ohrozené a zároveň chránené živočích. Bolo by dobré zvažovať, či ich neskúsime tolerovať aj v susedstve veľkých sídlisk, v prostredí, ktoré sme si zvykli považovať za naše.

Ivor Švihran

Poslanecký duel: Opatrenia mestskej časti proti šíreniu koronavírusu

VS.

Jana Hrehorová

V prvom rade treba priznať, že nás COVID-19 pristihol všetkých nepripravených. Členovia krízového štábu sa už pred voľbami pýtali, či netreba prísnejšie hygienické opatrenia počas volieb do NR SR, napr. dezinfekciu alebo ochranné prostriedky pre členov volebných komisií. Avšak žiadne takéto pokyny sme nedostali. Celé mesiace sme čítali, že ide iba o klasické chrípkové ochorenie, a preto nielen obce, ale ani štát nebol pripravený na scenár, ktorý prišiel neskôr. Podľa zákona nemajú obce v kompetencii nakupovať ochranné prostriedky, preto sme najskôr čakali pomoc od štátu, tá však neprichádzala, preto sme prevzali iniciatívu.

Na začiatku sme určili, ktoré skupiny obyvateľov sú najohrozenejšie a ako im vieme pomôcť. Zriadili sme na tieto účely krízovú telefónnu linku 0947 487 498 pre osamelých seniorov, osamelých ľudí s ťažkým telesným postihnutím alebo chronickým ochorením, aby sme im vedeli zabezpečiť to, čo najviac potrebujú – potraviny, drogeriu a lieky. Týmto obyvateľom mestskej časti sme zo začiatku za prísnych hygienických podmienok vydávali jedlo v našich výdajniach. Už vtedy sme riešili, ako seniorom poskytovať rozvoz obedov k nim domov, pretože sme chceli zamedziť pohyb seniorov v miestach s vysokou koncentráciou ľudí. V rozvoze obedov pre seniorov naďalej pokračujeme.

Počas celého obdobia bola k dispozícii

sociálna výdajňa na Rovniankovej, kde si potraviny vyzdvihujú ľudia odkázaní na pomoc, ale aj ľudia bez domova. Na pravidelnej báze krízový štáb MČ Petržalka komunikoval aj s pani riaditeľkou Strediska sociálnych služieb na Mlynarovičovej a Vavilovovej, poskytli sme im respirátory, rúška, dezinfekciu. Mestská časť Petržalka dala otestovať na COVID-19 klientov a zamestnancov oboch zariadení opatrovateľskej služby, našťastie, výsledky testov boli negatívne.

Chcela by som sa aj takto poďakovať všetkým pracovníkom v našich zariadeniach, za ich obetavú a náročnú prácu. Poďakovanie patrí aj dobrovoľnému hasičskému zboru za dezinfekciu priestorov sociálnej výdajne, Strediska sociálnych služieb, denných centier.

Spustili sme informačnú kampaň „Dobří susedia si pomáhajú“, v rámci ktorej sme zmobilizovali dobrovoľníkov a tí nám pomáhali zabezpečiť nákupy pre seniorov, niektorí aj šli rúška pre seniorov, nakoľko mestská časť má viac ako 20 000 obyvateľov nad 65 rokov. Naši zamestnanci zo sociálneho oddelenia im následne rúška roznášali a postupovali od najstaršej skupiny obyvateľov po osemdesiatnikov.

V rámci kampane sme vyvešali na brány plagáty s informáciami a dôležitými kontaktmi, informovali sme aj poslancov o našej činnosti a takisto sme ich chceli zapojiť do rozhodovania.

Zároveň sa chcem poďakovať aj všetkým

organizáciám, ktoré pomáhajú v týchto časoch ľuďom v núdzi a pomohli nám vytípovať rodiny, ktoré potrebujú potravinovú pomoc, a tiež všetkým darcom.

Čo nám dalo toto obdobie? Myslím, že sme si všetci uvedomili, aké dôležité je naše zdravie, rodina, ochrana slabších a najmä spolupatričnosť.

Ďakujem, Petržalčania, že sme to spolu vďaka zodpovednosti nás všetkých nateraz zvládli.

Jana Hrehorová
(zástupkyňa starostu MČ Petržalka)

Situácia s novým koronavírusom nás všetkých zasiahla nepripravených. To si treba jednoducho priznať! Je potrebné si uvedomiť a diferencovať aj jednotlivé orgány štátnej správy z pohľadu ich finančných možností a kompetencií v rámci koronakrízy ako takej. V neposlednom rade je vždy rozhodujúci ľudský faktor, ktorý preverí naše morálne nastavenie v neľahkých obdobiach, ktoré život niekedy prináša.

Čo sa týka Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka, mám za to, že v konečnom dôsledku nás obyvateľov v súvislosti s opatreniami počas koronakrízy nesklamal. Vždy sa dajú veci robiť lepšie, ale ako sa hovorí: Kto nič nerobí, nič nepokazí. Popri bežných činnostiach úradu bolo potrebné zabezpečiť najmä pre seniorov a obyvateľov so zdravotným znevý-

hodnotením určitý servis, ktorý po možno ťažkopádnejšom rozbehu poskytnutý bol a neustále sa zlepšuje.

Samotné hodnotenie ponechávam na obyvateľov našej mestskej časti. Podľa mne dostupných poznatkov od obyvateľov a úradníkov MČ môžem povedať, že práca najmä v sociálnej oblasti bola vcelku zvládnutá. Mestská časť pristúpila k viacerým opatreniam na pomoc našim seniorom a všetkým obyvateľom, ktorých sa táto kríza dotkla najviac. Pomerne rýchlo zareagovala na nevyhnutnú pomoc osamelým ľuďom a seniorom formou poskytnutia donášky stravy, liekov, drogerie a potravín. Samotná distribúcia bola realizovaná prostredníctvom úradníkov MČ a dobrovoľníkov, ktorým patrí úprimná vďaka.

Po navýšení takpovediac pomoci zvonku bola následne zrealizovaná aj distribúcia potravinových a hygienických balíčkov, čoho pozitívnym impulzom je aj iniciatíva „Dobří susedia si pomáhajú“. Súčasťou predmetnej iniciatívy je aj distribúcia textilných rúšok od Petržalčanov, ale aj distribúcia informácií na brány bytových domov. Komunikačné kanály mestskej časti sa rozšírili a reagovali na vzniknutú nepriaznivú situáciu, čo osobne kvitujem a plne podporujem.

V niektorých prípadoch mi vadila neistota vedenia pri rozhodovacej činnosti v aktuálnom období koronakrízy a uvítal by som viac sebavedomia. Ako príklad môžem uviesť finančný dar od spoločnosti J&T, keď sa s nami poslancami vedenie po prvý raz radilo o tom, či takýto dar prijať. V tomto prípade ide o jednoznačnú zodpovednosť starostu mestskej časti, ktorej sa chcel vyhnúť. Chápem určité obavy zo strany vedenia ohľadom prijatia daru, ale existujú aj právne nástroje, ktoré eliminujú prípadné podozrenia. Pojmovými náležitosťami darovacej zmluvy sú bezodplatnosť a dobrovoľnosť, čo znamená, že darca nepožaduje žiadne protiplnenie. Poslanci za náš klub Team Vallo nechceli v tomto politizovať a ponúkanú pomoc formou daru sme jednoznačne podporili.

Úprimne poviem, že v čase koronakrízy mi je jedno, či pre potreby našich obyvateľov poskytne dar J&T, spoločnosť Eset, alebo ktokoľvek iný. Trváme však na tom, aby bol dar poskytnutý v súlade so zákonom a formou darovacej zmluvy, ktorá bude zverejnená a ktorej obsahom budú explicitne vyjadrené podmienky, za akých bol dar prijatý a poskytnutý. Zo strany vedenia mestskej časti by som očakával aj promptnejšie využitie im dostupných komunikačných kanálov.

Situácia s ochorením COVID-19 nás zaskočila a neustále preveruje naše schopnosti flexibility, naše morálne, ale aj ekonomické nastavenie. Držím palce vedeniu mestskej časti, všetkým úradníkom aj obyvateľom Petržalky, aby sme toto náročné obdobie spoločne zvládli predovšetkým po zdravotnej stránke a v duchu vzájomnej pomoci.

Ivan Halmó

Jozef Fischer

V Petržalke žijem takmer celý život, približne od svojich dvoch rokov. Som Petržalčan celým svojím srdcom, mestskú časť obhajujem všade, kde sa vyskytnem. Vyrástol som tu, zažil rôzne obdobia vrátane divokých deväťdesiatych rokov. Za tie takmer štyri dekády sa Petržalka zmenila z „betónovej džungle“ na mestskú časť plnú zelene. Na druhej strane – mnohé verejné plochy, najmä školské dvory, ihriská či športoviská, zostali zanedbané. Naše ústie sa však postupne tieto plochy obnovujú a revitalizujú, čo ma veľmi teší.

Ako zástupca vlastníkov bytov a nebytových priestorov v našom dome som si vyskúšal, aké je to zastupovať rôznych ľudí s rozličnými názormi a potrebami. Je to náročná a zodpovedná funkcia, a tak trochu aj malá-veľká politika. Do „veľkej“ komunálnej politiky som vstúpil v podstate pred viac ako šiestimi rokmi. V rokoch 2014 až 2018 som pôsobil ako neposlanecký člen komisie športu. Od decembra 2018 pokračujem v tejto komisii už ako jej predseda a poslanec. Z toho vyplýva aj moja hlavná poslanskeká „agenda“. Jedným z mojich cieľov je aj podpora športu a pohybových aktivít. Rád by

som videl o pár rokov v Petržalke minimálne jednu poriadnu multifunkčnú športovú halu. Jedna z lokalít, kde by takáto hala mohla stáť, je plocha medzi Dolnozemskou cestou a čističkou odpadových vôd. Je to cieľ veľmi ambiciózne, verím, že sa nám podarí aspoň naštartovať procesy, ktoré k nemu povedú.

Ak mi to čas dovolí, zúčastňujem sa na verejných dobrovoľníckych podujatiach, ako sú napríklad čistenie brehov Chorvátskeho ramena či Petržalská kvapka krvi. Riešim aj menšie, no podstatné veci. Nech je život v Petržalke ešte krajší.

Gabriela Fulová

Narodila som sa v Bratislave. Do Petržalky sme sa presťahovali, keď som bola malé dieťa. Bývam tu už vyše 30 rokov. V tejto mestskej časti som vyrastala a spoznala som tu veľa dobrých a milých ľudí, ktorí pozitívne ovplyvnili môj život. Dnes som manželkou a matkou piatich detí. Mojou prioritou je tradičná rodina a všetko, čo k nej patrí. Viem, čo to znamená tráviť čas na úrade alebo na ihrisku, mať či nemať dieťa prijaté do materskej školy, a takisto čo to znamená, keď je vaše dieťa školopovinné. V dnešnej „COVID dobe“ už viem aj to, čo znamená „home schooling“.

Ako poslankyňa by som rada využila svoje skúsenosti v oblasti školstva, životného prostredia a športu. Dôležitou témou sú pre mňa detské ihriská, ich revitalizácia, rozvoj a bezpečnosť. Taktiež obnova a modernizácia materských i základných škôl a ich priestorov, kultúra a kvalita vzdelávania detí a v neposlednom rade spokojnosť učiteľov a rodičov.

Pri výchove detí sa však nemôže zabúdať na základnú potrebu detí,

a tou je spánok a strava. Preto sa v posledných mesiacoch výraznejšie venujem fungovaniu a vybaveniu školských jedální a kuchýň v MŠ. Otázkou číslo 1 je pre mňa momentálne kvalita podávanej stravy deťom v MŠ a ZŠ a tiež hygienické a stravovacie návyky u detí predškolského veku.

Verím, že príde čas, keď sa každé dieťa „zmestí“ do škôlky a bude sa tam tešiť každý deň.

Petržalské odkazy ku Dňu víťazstva nad fašizmom

FOTO: David Kováč

Koniec vojenského konfliktu, ktorý otriasol celým svetom, si pravidelne pripomíname 8. mája, v Deň víťazstva nad fašizmom. Ako sa k tejto udalosti vzťahuje Petržalka?

Dňa 8. mája 1945 podpísalo Nemecko bezpodmienečnú kapituláciu, čím sa skončila vojna v Európe. V Petržalke rovnako ako po celom Slovensku je viacero osobností a pamiatok, ktoré nám druhú svetovú vojnu pripomínajú. Tými najznámejšími petržalskými odkazmi sú vojenské bunkre postavené pred samotnou vojnou. Tieto železobetónové pamiatky sme si trochu priblížili v aprílovom čísle novín. Teraz však treba podotknúť, že práve vojenské múzeá v petržalských bunkroch sú jedinými svojho druhu na našom území. Navštíviť je možné tri objekty a zástupcovia občianskych združení, ktoré sa o ne starajú, priblížia záujemcom históriu objektov a s nimi spojený

celosvetový konflikt. Pozrieť sa dajú aj ďalšie vojenské bunkre, no pri tých nezrevitalizovaných je, žiaľ, vidieť, že čo nezničila vojna, to spustošili vandali.

Hrdzy vojny nám okrem pamiatok sprítomňujú aj osobnosti a ich spomienky, z ktorých historici čerpajú podnes. V Petržalke bol jednou z najvýraznejších generálmajor Anton Petrák, nositeľ Radu britského impéria a francúzskej Čestnej légie, ktorého posledným miestom odpočinku sa stal práve cintorín v Petržalke. Anton Petrák sa dožil úctyhodných 96 rokov. „Jediný cieľ sme mali: vidieť našu vlasť slobodnú a očistiť hanbu tých, ktorí nás spojenectvom s nemeckým fašizmom zneuctili,“ povedal Petrák v rozhovore pre Ústav pamäti národa. K ďalším veľkým význameniam,

ktoré sa spájajú s jeho menom, patrí britský vojnový kríž, Medaila M. R. Štefánika I. stupňa, Československý vojenský rad bieleho leva Za víťazstvo I. triedy, Medaila prezidenta Slovenskej republiky za aktívnu účasť pri vylodení Spojencov v Normandii v roku 1944, Rad Rytiera Čestnej légie, ktorý mu pri príležitosti 60. výročia vylodenia udelil francúzsky prezident, a 12. kríž obrany štátu ministra obrany Českej republiky. Ocenený bol aj priamo v našej mestskej časti, a to v roku 1998 ako jeden z prvých držiteľov titulu Osobnosť Petržalky.

V roku 2015 prišiel dokonca návrh na vytvorenie v jednom z vojenských objektov (presnejšie v objekte B-SV-2) pamätnej izby vojnového hrdinu gen. Antona

Petráka. Tento projekt však nebol nikdy zrealizovaný.

Na Slovensku je 8. máj pamätným dňom a na jeho význam našťastie neprestajne upozorňujú aktívni obyvatelia Petržalky, ktorí sa venujú rôznym dobovým podujatiam, písaniu kníh či organizovaniu pripomienkových akcií. Druhá svetová vojna v Európe sa skončila kapituláciou Nemecka 8. mája, ale oficiálny koniec je datovaný až na 2. september 1945. Trvala tak celých šesť rokov a jeden deň. A jej dôsledky by v nás mali zanechávať naďalej stopu, aby sme tieto udalosti vnímali a prezentovali ako veľké memento.

jk

Rada právnika: Problém hlučných susedov

Situácia súvisiaca s pandemiou v mnohom zmenila naše bežné návyky, čo sa prejavuje aj v náraste času stráveného v domácom prostredí. Týka sa to i práce z domu, ktorú môže narušiť hlučný sused. V nasledujúcom texte vám JUDr. Jakub Mandelík priblíži, kedy rušenie zo strany suseda možno považovať za neprimerané a aké možnosti obrany vám právny poriadok poskytuje.

Každý obyvateľ má právo na pokojné nažívanie vo svojom obydli. Zvukové vplyvy zo susedného bytu sa, prirodzene, nedajú úplne eliminovať, ale Občiansky zákonník ich výskyt limituje na mieru primeranú pomerom. V praxi nie je táto hladina všeobecne určená a bude závisieť od faktorov, ako je napríklad lokalizácia bytovky (prípustná miera hluku je iná v okolí diaľnice ako v kúpeľnom mestečku). Zdroje hluku zákon žiadnym spôsobom neobmedzuje – rušenie môže byť spôsobené hlasnou hudbou, televí-

ziou, ale aj šantením detí. Rovnako tak nie je zákonom limitovaný ani čas obmedzení. Z podstaty veci však vyplýva potreba vyššieho stupňa tolerancie hluku cez deň ako v noci. Pokiaľ miera primeraná pomerom prekročená bola, môže obyvateľ pristúpiť k právnym krokom:

1. V súkromnoprávnej rovine sa po nedosiahnutí kompromisu so susedom môže obrátiť na obec, ktorá má právomoc susedovi nariadiť, aby sa zdržal ďalšieho obťažovania hlukom. Opatrenie obce má však len predbežný charakter a pre definitívnu úpravu

pomerov sa oprávnená osoba musí obrátiť na súd. Dôkazné bremeno preukázania existencie neprípustného hluku spočíva vždy na žalobcovi. V prípade opakovaného a veľmi intenzívneho obťažovania môže súd dokonca nariadiť nútený predaj susedného bytu.

2. V oblasti verejného práva prichádza do úvahy najmä zásah polície. Orgány polície spravidla pristúpia primárne k ústnemu napomenutiu, v opakovaných prípadoch však môžu narušiteľovi uložiť pokutu do výšky 100 eur. Zároveň je potrebné poznamenať, že v súdnych konaniach zohrávajú

dôležitú úlohu práve záznamy polície o vykonaných zásahoch.

Na záver zdôrazňujeme, že nadmerný hluk zo susedného bytu nemusí byť spôsobený len neprípustným správaním suseda, ale môže spočívať aj v stavebných nedostatkoch bytu. Príliš tenké steny či nekvalitne použitý materiál oprávňujú obyvateľa bytu uplatňovať nároky zo zodpovednosti za vady voči predávajúcemu. V súdnom konaní preto bude potrebné zo strany obyvateľa bytu preukázať nedostatočnú akustickú izoláciu stien, nie neprípustné správanie suseda.

KARIKATÚRA

“DLHO SOM ŤA NEVIDEL...”

						Pomôcky: Ole, Aviso, aaky, Amal, Kae, AOO,	Mecha- nizmy	2. časť tajničky	Hodnosť (odb.)	Nočný zábavný podnik	Osobné zámeno	Notes, zápisník	Aerá, po česky		
						Nezávislosť									
						Trepanie (expr.)									
						Doktor sociálnych vied					St. plošná miera				
											Ničia				
						Orgán zraku				Herecký prejav					
										Výdavky					
						Ego			Tuto						
						Zvratné zámeno			Zašpiní (expr.)			Moslimstvo		Časť nábytku	
Autor: Vierka Blahová	Model auta Škoda	Oraním uberie	Darovala	Sídlo v Nigérii	EČV okr. Senica Ministerstvo obr. (skr.)			Svet (kniž.) Žen. meno (22. 2.)							
Biblické mesto hriechu							Sebec, po anglicky Zasievala								
Urobilo udanie, oznámilo úradom						Budovalo Ani raz									
Obrobená pôda					Nieto (zried.) Spevávajúca dvojica						Hliník (zn.) Nezištne				
Erika (dom.)				Diaľavy, diaľky (bás.) Voľakde						Poomývav Základná farba					
Rhode Island (skr.)			Maska Navili						Banská Bystrica Vys. škola dopravná			Red Kite Learning (skr.)		Kód letiska Altoona	
Slovenský spevák (Tomáš, *1985)								Dôvera Kričanie							
NAŠA PETRŽALKA	Ženské meno (2.3.)	Časť textu, spojené slová Poznala					4. časť tajničky 60 minút								
Značka cigár						Zamyšľalo Výkal menš. hľadavcov									
Meno Kornélie					Existoval, jestvoval Ruský súhlas				Akadémia vied 3. časť tajničky			Dravý nočný vták		Syn Semov (bibl.)	
Electronic Data Interchange				Doruč Kedy, po česky						Hmyz po- dobný včele Temnota					
1. časť tajničky			Miestnosť v škole Akže									Rieka pri Omsku Chemická prípona			
Prednosť					Osobné zámeno				Kýva						
Činy na Rýne					Indonézske sídlo				Analytický						

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúšia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu noviny@petrzalka.sk a do predmetu správy uveďte Tajnička.